

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, I nadst. Učiteljska tiskarna.

Narečnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrta leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Izdati: Enostopna peti vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslana vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštnine preste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Ob obletnici ruske revolucije.

Dvanajstega marca leta 1917. je stopil izvršilni odbor ruske dume na čelo vstaje petrograjskega delavstva, polastil se je državne oblasti — zadnji Romanov je zapustil prestol ruskih carjev. Čez noč se je podrla ponosna stavba carizma. Država, nepregledna v svoji ogromnosti je prekinila s tisočletno zgodovino. Podzemeljska Rusija je zapustila svoja skrivališča, izgnanci so se pričeli vračati, Sibirija je odprla svoje ječe.

Rusija se je vzdramila. Delo revolucionarjev se je bližalo koncu. Dve leti sta minuli od takrat.

Človeku, ki je bil tisoče milj oddaljen, se je zdelo, da poteče mirno ta revolucionarni pokret. Začetna poročila so bila taka. Ni trajal dolgo ta mir. Kmalu so se pričeli notranji boji. Ruska družba se je razkrojala. In v tem času je pričel vstajati ruski proletarijat, na čelu mu Lenin in Trocki.

Mesece so se vršili boji med fanatiki ideje in med realnimi politiki. Ali končno so zmagali fanatiki ideje — boljševiki. Oktobra leta 1917. so se polastili politične moči in upostavili diktaturo proletarijata. Prvič v svetovni zgodovini se je to zgodilo.

Ob vsaki priliki so prihajala poročila v grozečem polomu boljševiškega gospodstva. Toda vse to so bile le pobožne želje onih, ki se boje, da zavladajo boljševizem po celem svetu. Boljševiška sovjetska republika je že obhajala svojo obletnico in kmalu bo obhajala drugo obletnico.

Kruta je bila diktatura boljševizma v svojem pričetku. Brezobzirno je postopala z nositelji kapitalizma. Uničimo jih! je bilo geslo, po katerem so se ravnali. Dobro so se namreč zavedali, da je človek tisti, ki je v oviro napredku in svobodi. Stvar je mrtva, denar in drugi kapital oživi samo v rokah človeka, v njegovih rokah šele prične svoje delo prokletstva, delo zaslužnjenja. V tem spoznanju, v tem globokem proniknjenju zakonov človeške družbe, so prišli do sklepa: odstranimo vse one, ki imajo v rokah denar in kapital, ker ti so nevarni proletarski revoluciji, to so one sile, ki morejo upropasti pridobljeno svobodo. Pri korenini so zagrabil zlo in pričeli so rezati brezobzirno, niso se ozirali na kletve cele Evrope, niso se ustrašili psovka zločincev in tiranov. Predobro so se zavedali, da je krivica, ki jo store nositelji kapitalizma milijonkrat manjša, kot pa krivica, ki se godi proletarijatu, nepreglednim masam skozi stoletja. Zaprli so nositelje kapitalizma, vrgli so jih v one ječe, po katerih so ječali dolga desetletja ruski revolucionarji, po katerih je žvižgala nagajka in se zajedala v živo meso. V te ječe pa so vrgli i druge, ki se niso strinjali s tem ravnanjem, četudi so bili i ti drugi sovražniki kapitalizma. Dočim pa so ti drugi hoteli odpraviti sistem kapitalizma, zadeni torej stvar samo in jo vzeti samo iz rok dosedanjih lastnikov, so smatrali to boljševiki le za polovično delo.

Ker pa so boljševiki prekmalu spoznali, da ječe niso dovolj trdne, da bi rešile družbo nositeljev kapitalizma, ker je moč jetnikov uplivala tudi že skozi zidove, so se odločili, da jih odstranijo iz sveta. Samo s tega vidika je gledati one velike obsodbe na smrt, ono morjenje meščanstva v masah.

Razgnali so konstituanto, pogнали so poslance na vse kraje. V konstituenti niso imeli večine, manjšino so imeli v njej. V tem spoznanju so smatrali konstituanto za nevarno diktaturo proletarijata. In zopet je zagnal ves svet krik in temu kriku so se pridružile tudi socialno demokratične stranke. Vse je obsojalo teror boljševikov.

Toda parlamenti so lepa stvar, če pride v njih do veljave ljudska volja. Vendar se to zgodi le redko. Zlo se pričinja že pri volitvah. Mase so nezavedne, tiče se v globoki temi. To je v zapadni Evropi, kako se v Rusiji, kjer večina ne zna ne brati in ne čitati. In tako pride do dneha volitev oni, ki ne štejejo rubljev, ki jih lahko vržejo med ljudi na milijone. Masa prihaja in voli, voli tako kot je plačana ali pa tako kot so jo nalagali. V parlament pridejo reakcionarni elementi. Tako je navadno pri volitvah.

Novo obliko demokratizma so ustvarili boljševiki. Na mesto centralnega parlamenta — vojaške, delavske in kmetijske svete. Država razpade v svoje naravne celice, kjer polje resnično življenje in od tam prihaja vsa inicijativa. Sovjetska republika je nov državni ideal, ki nam prihaja iz Rusije. Peti vseruski kongres sovetov delavcev, vojakov in kmetov je sklenil prvo ustavo delovnega ljudstva na svetu, katera ustava daje pravice le onemu, ki dela.

Nova organizacija družbe se ustvarja na Ruskem. Mesto angleškega parlamentarizma dobivamo ruske sovete. Parlamenti izgubljajo svojo moč. Sindikalizem je že dolgo nastopal proti njemu.

Boljševizem je sicer uničil odporno silo ruske države. Nemški militarizem je usilil mladi sovjetski republiki svoj mir. Nemške čete so pričele korakati v Rusijo. Ujetniki nemške in avstro-ogrske armade so se pričeli vračati. In v tem času se je pričel razkroj nemške in avstro-ogrske armade. Boljševizem je zašel v njih vrste. Ideja je zmagala. In danes opazujemo v Nemčiji slične boje kot so bili v Rusiji v jeseni leta 1917. Špartakovci so že obsodili Weimarski parlament v mrtvilo.

Čitali smo bti v čeških legijah, ki so se borile proti boljševikom. Utihi! je bojni krik o češki anabazi, ker te legije so večinoma prešle k rdečim gardam.

Boljševizem se oborožuje, da zrevolucionira ves svet in da vrže z ošabnega prestola kapitaliste sveta in da ustvari sovjetske republike po celem svetu. Boljševizem se oborožuje idejno in z orožjem. Če premaga angleške kapitaliste, je storjen glavni korak k osvobođenju človeštva. Ahilova peta angleških kapitalistov in angleškega imperija pa je Indija.

V Parizu zboruje mirovna konferenca in deli svet po načelih imperijalizma, v Parizu zboruje zbor zastopnikov kapitalizma. Toda z vzhoda prihaja svoboda preko Nemčije in ta se ne bo ustavila ob Renu in ne ob morju.

Vodila za socialistični akcijski program.

Spisal Karel Kautsky.

(Dalje.)

Kmetijstvo.

Na ta način je produkcijsko panogo drugo za drugo socializirati in različne produkcijske panoge medsebojno sistematično bolj in bolj združevati.

Nekoliko drugače kot pri industriji se mora ravnati v kmetijstvu. Ne bilo bi umestno, razlastiti kmetijsko zemljiško posest. Zaenkrat zadostuje, če si država pri vsaki lastninski menjavi posestva in zemljišča pridržuje predpravo nakupa, da na tak način preidejo v njene roke polagoma vsa posestva.

Gozdovi bi mogli, kot že povedano, brez nadaljnjega preiti v državno upravo. Tudi prevzete latifundije in njih obdelovanje bi po zgoraj izdelanih pravilih za industrijo ne povzročalo velikih težav.

Prav tako malo sindikacija ostalih deželnih veleobratov. Ob izkušnjah pri latifundijah zavisi doba in način socializacije kmetijskih veleobratov.

Razkosaanje veleobratov v male obrate bi bil le korak nazaj in ne bi čisto nič koristil, ker nihče ne sili iz mesta na deželo, temveč nasprotno primanjkuje ljudi pri kmetijstvu v malih obratih kot tudi v veleobratih.

Nadomestitev človeške moči po stroju, ne povratek k primitivnim delovnim metodam, je za kmetijstvo nujna zahteva. Pri tem je potrebno, da država vaškim občanom dá v zadostni meri na razpolago poljedelske stroje in pospešuje njih komunalno porabo.

Nič manj pa se ne sme prezreti, da se mora dvigniti kulturne odnose na ravni zemlji ter s tem razliko med mestom in deželo kakor tudi privlačnost mesta in pustošenje ravne zemlje zmanjšati. Izboljšanje šol in dohodkov učiteljev, pomnožitev zdravnikov, izboljšanje komunikacijskih pomočkov, kakor tudi zadostna gradnja samostojnih stanovanj za poljedelske delavce — so reforme, ki se morejo takoj vzeti v pretres.

Komunizacija.

Podržavljenje produkcijskih panog je najvažnejša, vsekakor pa ne odini pomoček socializacije.

Socializem se imenuje demokratična organizacija ekonomskega življenja.

To se bo pripravljalo potom veleobratov in organizacije producentov. V enaki smeri pa vpliva, četudi ne tako odločilno, organizacija konsumentov. Če osvaja ona vedno več produkcije produkcijskih pomočkov, osvaja tudi produkcijo več konsumnih sredstev.

Kot organ socializacije zadnje vrste more vplivati konsumno društvo tam, kjer obsega velike množice konsumentov. Pomembnejša pa bo v tem pogledu mestna občina, ako si nadene značaj konsumne organizacije. Kot taka utegne sama zase ali pa v zvezi s konsumnimi društvi socializirati peko kruha, enako lekarne in preskrbo mesta z mlekom, sočivjem itd. Postane lahko eden izmed činiteljev socializacije kmetijstva.

Poleg tega ima občina (in podobno tudi dežela) nalogo, delovati za socializacijo potom prevzetih lokalnih monopolov, n. pr. cestnih železnic.

Končno pripada občini, socializacija gradbe (poprave) stanovanj, ureditev in uprava zdravih in cenih stanovanj za množice. Od lokalnih razmer, zlasti od zrelosti in organizacije delavcev bo odvisno, po katerem potu se pri tem dosežejo najlepši rezultati, če treba pri tem upoštevati privatne stavbne podjetnike, kakšni pogoji se jim nalože posebno z ozirom na delavske razmere, ali se grade v svoji režiji ali napravi polzkuš, da zida svoje stavbe po svojih načrtih in pod svojim vodstvom po organizaciji stavbnih delavcev.

Če si občina prisvoji mestne monopol, preskrbuje množicam zdrava in ceno stanovanja ter cen kruha, če zida zadosti šol in nudi otrokom ljudstva v šoli ne samo pouk, ampak tudi hrano, če končno nudi ljudskim množicam zborovališča, okrevališča in nadaljevalne šole, bo dejansko sodelovala pri procesu socializacije.

Politični pregled.

— Z naše severne meje. Ljubljanski dopisni urad poroča 12. marca dopoldne iz uradnega vira: 10. t. m. so med 8. in 9. uro zvečer Nemci ustrelili nekolikokrat v pušk na naše postojanke pri železniškem mostu, jugovzhodno pri Duhah. Naši niso odgovorili. 11. t. m. je letel nemški aeroplan preko Velikovec in metal letake. To je bilo približno ob 11. dopoldne. Okoli 7. ure 30 minut popoldne so pričeli Nemci streljati iz pušk na naše mostišče pri Duhah. Naši so bili primorani odgovoriti, pri čemer se je razvil ogenj na obeh straneh tega odseka. Med 8. uro 30 minut in 9. uro 30 minut so Nemci izstrelili 9 strelcev iz topov. Naše topništvo ni odgovorilo. S tem postopanjem so Nemci zopet kršili premirje.

— Prestolni govor Aleksandra v seji 14. t. m. LDU. Belgrad, 12. marca. Verjetno je, da bo prestolonaslednik Aleksander že na prihodnji soji, najbrže pojutrišnjem, prebral prestolni govor. Nato bo pa manifestiralo narodno predstavništvo v regentovi navzočnosti za uresničenje vseh naših narodnih pravic. Vsi klubi bodo podali po svojih načelnikih tozadevne izjave, narodnemu predstavništvu pa bo predložena najbrže skupna resolucija. Politični krogi pričakujejo to sejo z veliko napetostjo in ji tudi pripisujejo veliko važnost.

— Angleška otvori trgovino z Jugoslavijo. »Riječ SHS« prinaša notico, da je angleško ministrstvo sklenilo, da se začne trgovsko poslovanje z jugoslovanskimi deželami. Prosta trgovina je proglašena tudi z Albanijo in Črno goro, torej po celem Jadrani in celem balkanskem polotoku.

— Ljudsko štetje na Moravskem in Slovaškem. LDU. Praga, 11. marca. (Brezlično.) Najnovejše štetje prebivalstva na Moravskem kaže v splošnem prirastek čehoslovaškega in zmanjšanje nemškega življa. V desetih mestih so našli 125.000 (prej 75.000) Čehov in 75.000 (prej 132.800) Nemcev. V Brnu, Olomucu in Moravski Ostravi je večina prebivalstva češka. Število čeških dijakov so je več kot podvojilo. — LDU. Bratislava, 11.

marca. (DKU.) Dne 24. marca prične na Slovaškem ljudsko štetje, pri katerem bodo sodelovali češkomoravski štetočji.

— Čehoslovaška in Avstro-Ogrska banka, LDU, Praga, 12. (ČTU.) Vlada priobčuje naredbo, s katero se ureja razmerje med Čehoslovaško republiko in Avstro-Ogrsko banko. Razglas ima nastopne točke: 1. Izvršnost predpise zakona dne 25. februarja 1919 o žigosanju bankovcev in oddaji imotja, prevzame v upravo finančni minister obvestonosno državno posojilo, ki je nastalo po uvedbi bankovcev, potem vse bankne žiro račune in vse državno liste, katere je izdal glavni zavod banke in njene podružnice. 2. V to svrhu prevzame finančni minister vsa posojila in premičnine, katere ima glavni bančni zavod in njegove podružnice v ozemlju Čehoslovaške republike. Uradniki in nastavljenici so dolžni delovati za upravo; isto dolžnost imajo tudi inštituti, ki se bavijo z bančnimi agendi. Ureditev zasebno pravne obveznosti, ki se ne tiče države in banke je podvržena dogovoru med finančnim ministrom in banko. 3. Finančno ministrstvo se bo pečalo z nadaljno zakonsko ureditvijo državne funkcije bankovnice. V svrhu strokovnjske ureditve teh funkcij, ustanovi finančni minister bančni urad, katerega član v vodstvu je na eni strani bančni odsek finančnega ministrstva pod predsedstvom ministra ali njegovega namestnika in na drugi strani strokovnjsko naobrazeni bančni uradniki. V bančnem odseku je osem članov, katere imenuje minister. V 6. točki si pridržuje minister imenovanje državnih komisarjev pri posameznih podružnih zavodih. V področje bančnega urada spada predvsem upraviteljstvo državnega dolga.

— Delna mobilizacija Poljske. LDU, Pariz, 11. (DunkU.) — Brezlično.) Iz Varšave se poroča: Poljska narodna skupščina je danes odobrila zakon, s katerim se pozivlja 600.000 mož v vojaške, in sicer letniki 1891. do 1896.

— Župan Lichtenberga za sporazum med Spartakovci in vlado. LDU, Berlin, 11. (DunkU.) Župan v Lichtenbergu je naprosil ministra za državno brambo, naj se ustavi sovravnosti vladnih čet proti Lichtenbergu. Sestavila naj bi se narodna bramba, v katero naj bi vstopili tudi sposobni Spartakovci. Nadalje se je zahtevala tudi zamenjava ujetnikov, popolna nekaznivost za vse, ki so prišli med boji v roke vladnih čet ali so se bojem udeležili. Minister za državno brambo je županu in meščanom zagotovil največjo prizanesljivost. Operacije pa se ne morejo ustaviti, ker je treba tudi to oporišče Spartakovcev odstraniti, da se more prebivalstvo v Lichtenbergu trajno posvetiti svojim mirnim poslom.

— Pričetek pogajanj o sklepu premirja 20. t. m. LDU, Nauen, 11. (Brezlično.) V plenarni seji poslovalnice za mirovna pogajanja nemškega urada za zunanje stvari je naglašal državni minister grof Brockdorff-Rantzau, da se more z ozirom na vesti listov računati okoli 20. marca s pričetkom pogajanj o sklepu premirja.

— Epoha in mirovni kongres. LDU, Beograd, 12. Današnja »Epoha« prinaša oster članek pod naslovom »Mirovni kongres«. V članka piše med drugim: Na konferenci v Versaillesu ne kujejo danes vsled Jugoslavije, ampak vsled evropskega mira. To naj dobro premislijo oni, ki so danes na mestih Bismarcka, Andrassyja in Suvalova ter drugih. Naj pomislijo, da bo padla nanje odgovornost za ustanovitev nove Alzacije-Lorene in nove Bosne. Naj vedo, da zna Srbija ravno tako braniti in varovati svoje istokrvne brate kakor zna biti zvesta in tofaina. Naj pomislijo, je-li mogoče, da pozabijo narodi na one svečane objavljene principe entente, pozabijo na krivice, ki jih jim prinese versailleski kongres namesto mira in ki bodo predmet novim spopadom.

— Za odpustitev vseh vojaških ujetnikov. LDU, Bern, 11. (DunkU.) Švicarska brzojavna agentura poroča: Začetkom današnje seje kongresa mednarodne zveze, je predložil dr. Ehrli v imenu nevtralnih članov komisije sklep, v katerem izraža željo, da naj se takoj oproste vsi vojni ujetniki, ki se še nahajajo v vojskujočih se državah. Sklep je bil soglasno sprejet.

— Predor La Manche. LDU, London, 12. (Brezlično.) V septembru leta 1917. je razpravljal Bonar Law v poslanski zbornici o projektu predora La Manche ter omenil pri tej priliki, da je prišla vlada po zaslišanju vojaških in pomorskih veščakov do prepričanja, da se ta načrt ne more realizirati med vojno. V ponedeljek je Bonar Law v zbornici odgovoril na tozadevno vprašanje nastopar: »Glede predmetnega predora sem že v stiku s francosko vlado ter se bo ta predor takoj začel graditi.« Ta izjava dokazuje, da so odstranjena nasprotja med vojaškimi in pomorskimi oblastmi. Le to nasprotje je bilo glavni in edini zadržek gradbe predora. Predor bo omogočil vsak dan prevoz 30.000 potnikov in 30.000 ton blaga. Brzovlak bo rabil iz Londona do Pariza ne več kot 6 ur. Delo bo trajalo 5 do 6 let.

— Militarizem Zedinjenih držav. LDU, Washington, 11. (DunkU.) — Brezlično.) Šef generalnega štaba namerava 200.000 vojakov iz sedanje vojne pridržati, da ohrani s tem Zedinjenim državam vojaško moč, ki naj s časom naraste na pol milijona mož.

Dopisi.

St. Vid nad Ljubljano. Pretečeno nedeljo je naš kaplar na prižnici rogovilil proti goriškim beguncem in se izrazil, da goriški begunci delajo sedaj pokoro za svoje grehe, katere so napravili pred svetovno vojno. Možakar se je približno tako-le odrezal: »Na Goriškem se je pred vojno največ plesalo in vsled tega so Goričani danes največji reveži in za vsako težjo in resno delo nesposobni.« Čudimo se taki trditvi človeka, ki je študiral in o katerem imamo mnenje, da bo imel vsaj toliko pameti, da more presoditi, zakaj so goriški begunci danes vredni vsega usmiljenja. Zavoljo grehov? Bežite vendar s to trditvijo! Saj ne morete dokazati, da se je ravno na Goriškem največ plesalo. Morda se je v Italiji še več, torej bi morali biti Italijani strožje kaznovani. In kje leži vzrok trpljenja beguncev, bi naš dični kaplan tudi lahko vedel. Kaj ne bere »Slovenca«? Tam še nikdar nismo čitali, da se morajo Goričani pokoriti sedaj za svoje grehe. Pomilovanja vredni ljudje so to, oni so potrebni tolažbe, pomoči, ne pa zmerjanja. — Imamo tudi precej pritožb glede naše aprovizacije. Svetovali bi kaplanu, naj raje tukaj poseže vmes in napravi red. Ljudstvo mu bo hvaležno, če pokaže, da ima dobro srce. Bojimo se, da se bo treba privaditi na to, da bomo živeli od zraka. Mogoče pa tudi, da se gospodje pri aprovizaciji poslužujejo prakticanja kmeta, ki je učil osla živeti brez hrane. Ko je osel poginil, je pa kmet ves razjarjen zaklical: »Hudiča, komaj sem ga navadil na stradanje, pa mi crkne!«

Iz Vevč. V naši aprovizaciji vlada velikanski nered. Dva gospoda sta si v lasch, drug drugemu nagajata in ne privoščita zaslužka. Na vse kriplje delujeta na to, da eden ali drugi ne dobi potrebnih življenjskih sredstev za prodajo. In največjo škodo vsled tega prepisa trpi ravno delavska para, ki gine vsled pomanjkanja in mirno gleda početje teh dveh sebičnih petelinov. Zadnji čas je, da ljudstvo izpregleda in samo naredi konec tem škodljivostim. Rabimo metle, ki bo temeljito čistila, četudi ne bo to po godu raznim višjim in žeganim gospodom. Delavci! Organizirajte se vsi do zadnjega. Le v organizaciji je moč, le potem nje boste dosegli osvoboditve izpod oderuškega jarma. — S papirnico smo se že večkrat bavili. Delavci, ki so tam zaposleni že 20 let, zaslužijo dnevno celih 7 (reci in beri: sedem) kron. In to naj zadostuje za preživljanje rodbine? Gospoda, ki imate vedno na jeziku ljubezen do delavstva, tu bi morali posežti vmes! Sicer pa delavstvo na vašo pomoč itak ne more čakati, kajti preveč vas je spoznalo zadnjih pet let. Le samo si bo odpomoglo in naredilo konec sedanjim razmeram.

Škofja Loka. Člani bolniške blagajne vprašujejo, če ima lesarski mojster Oblak v Škofji Loki svoje delavce (do 20) naznanjene in vpisane pri bolniški blagajni. Njegovi delavci sami nič ne vedo o tem, ali so zavarovani za slučaj obolenja ali ne. V korist blagajne in v interesu delavcev samih zahtevamo pojasnila.

Kamnik. Nečuvstvo predrzno postopa kamniška občina z revnejšimi sloji. Samo en slučaj: V mestni hiši stanuje družina Rus, prej Korošec, že okroglo 14 let. Sedaj so si pa modri občinski možje naenkrat izmislili, da se mora ta družina v 14. dneh izseliti in napraviti prostor novemu monterju, ki je baje sprejet v službo mestne občine. Mislite si položaj te družine, ki seveda nikakor ne more dobiti količaja primerne stanovanja. Kam naj se poda uboga mati s tremi malimi otroci in bolno materjo? Ali so možje pri občini tako daleč padli v svoji strankarski zaslepljenosti, da nimajo srca niti do ubogih nedolžnih otrok, katere tirajo tako neizprosno ven na oesto. Mati se je pritožila na tukajšnje okrajno glavarstvo, katero je izposlovalo pri občini glede odpovedi vsaj nekoliko odloga. Menda za en mesec. Ali je to času primerno? Pozivljamo vas, delavci, združite se in napravite konec tem lumparijam, katere se gode dan za dnevom. Delavec bodi z delavcem — pusti gospodo — in pokazali se bodo uspehi na vseh koncih in krajih. Dokler smo razkrojeni, ne pomaga nobena lepa beseda nič pri teh ljudeh starega avstrijskega sistema!

Strnišče pri Ptuj. Sodrugi in somišljenikom, ki prebivajo v begunskem taborišču, naznanjamo, da se v kratkem ustanovi krajevna politična organizacija. Do ustanovitve organizacije naj se v strankinih zadevah sodrugi zglašajo pri sodrugu V. Komavli, baraka 38/11. Priporočamo sodrugom, da agitirajo že sedaj, da bo krajevna organizacija močna in da bo število članov odgovarjalo številu prebivalcev begunskega taborišča.

Ormož. V nedeljo se je tu ustanovila krajevna organizacija naše stranke, kljub temu da ni prišel napovedani poročevalec iz Maribora! Zakaj ni prišel? Mesto njega je poročal sodrug Zupanc iz Ptuja. — Shod se vrši ob prvi priliki!

Ptuj. V nedeljo, dne 9. t. m. se je vršil shod pri Belom križu. Prišlo je 120 ljudi, tudi nekaj inteligence, kar nas posebno veseli. Sodrugi Faval iz Maribora je poročal o zunanjem in notranjem političnem položaju, o delovanju naše stranke v Beogradu kakor tudi v Ljubljani. Opozorjal je na važnost izobraževalnega dela in

zato pozival, naj se ustanovi podružnica »Svobode«, ki bi prirejala predavanja in drugo. Dalje je pojasnil socializem in naše stališče glede narodnosti oziroma mednarodnosti. Opomnil je navzoče na važnost organizacije, ker v tej leži glavna politična moč. Po euornem govoru se je shod lepo zaključil.

Dnevne vesti.

— Stavka uradništva denarnih zavodov odgodena. Z ozirom na to, da je večina uprav denarnih zavodov izjavila, da v principu sprejme zahteve uradništva, sklenilo se je danes na zborovanju v hotelu »Union«, da se stavka za enkrat ne izvrši, vendar se pa zahteva od uprav, da najkasneje do 15. t. m. ob 6. uri zvečer rešijo to zadevo, sicer nastopi v ponedeljek stavka.

— Izredna javna seja ljubljanskega občinskega sveta, se bo vršila danes v četrtek, dne 13. marca 1919. ob šestih zvečer v mestni dvorani.

— Petemika. Včerajšnji »Slovenec« priobčuje sledeče posebne poročila iz Beograda: V nekem tukajšnjem listu je neki pristaš slovenske JDS podal sliko o političnih razmerah na Slovenskem. Ta slika je zelo netočna in strankarsko pobarvana. V tem članku se VLS predstavlja kot avstrijska stranka in se trdi o njej, da je prišla na vlado s pomočjo avstrijske vlade. Člankar namerja preslepiti neinformirano srbsko javnost, kar je neobjavno, pa tudi brezuspešno. — Zanimivo je to poročilo. Nasi sodrugi se gotovo spominjajo eno leto nazaj. Klerikalci so na vse pretege hvalili »našo mamo Cito«, liberalci so pa v ljubljanskem občinskem svetu ponižno krivili hrbet in pošiljali udanostne brzoljavke »prejasm cesarski hiši«. Danes so Habsburgovci odstranjeni in pri nas vlada »po božji in narodovi volji« rodbina Karađorđevićev. Treba toraj presedlati. Eni so postali republikanci, drugi pa zagrizeni zagovorniki novega monarha. Mj seveda nimamo nič proti temu, čudimo se le, da se more kdo v srcu tako zelo spremeniti in poleg tega še drug drugemu kaj očitati.

— Iz časopisov. V nekem štajerskem listu čitamo dopis, kako pridno delujejo poveljniki raznih vojaških oddelkov, da se vojaštvo izobrazuje. Med vojakmi zbirajo prispevke in za ta denar se potem naroči časopise ter ustanovi za vojaške čitalnice. Žal je, da med v tem listu omenjenimi naročenimi časniki pogrešamo naš »Naprej«. Nočemo nikogar obdolževati, vendar prav ponižno vprašamo, ali smatrajo gospodje častniki naš list za tako nepopularen, da ga volakom ni treba čitati? Mogoče pa tudi, da hočejo vojaške potom meščanskega časopisa pripeljati v tabor teh strank. — Našim sodrugom priporočamo, da povsod agitirajo za to, da vojakji naroče tudi delavsko časopise in se tako seznanijo z idejami naše stranke.

— Promocija. Dne 28. februarja je promovirala na dunajskem vseučilišču za doktorico medicine Ana Zalkar.

— Za begunce. Beguncem, ki se vračajo v svoj domači kraj ali se vsled uradne odredbe selijo drugam, izdajajo okrajna glavarstva, politične ekspoziture, posredovalnica za begunce v Ljubljani in uprava begunskega taborišča v Strnišču legitimacije za prosto vožnjo in sicer za osebe, kakor tudi za prtljago. Opozorjamo begunce, da mora vsakdo, kdor se ne izkaže s tako legitimacijo, sam plačati vožnjo, ter da se mu ti stroški povrnejo.

— Vrednost krone pri državnih blagajnah. Minister za finance je odredil, da morajo računati državne blagajne za 250 kron za 100 dinarjev. Po tem kurzu se bodo sprejemale krone pri plačevanju državnih davkov in izplačevali prejemki srbskim državnim nametščencem v onih krajih, kjer se plače izplačujejo v kronski veljavi. Ta kurz velja od 1. prosinca t. l. naprej.

— Prehrana. Oddelku za prehrano je deželna vlada dovolila za nabavo živil in za dobavo cenejših živil revnim slojem, zlasti delavcem, železničarjem in premogarjem primerni kredit. Dosedanje najvišje cene za živila in živino ostanejo v Sloveniji neizpremenjene v veljavi, ne glede na sklep ministrskega sveta, po katerem je taka trgovina prosta. Da se omogoči uravnavanje porabljanja in enakomerna preskrba vsega slovenskega ozemlja, izda prehranjevalni urad posebno naredbo.

— O stanovanjski mizeriji v Ljubljani smo prejeli naslednji dopis. Nastanjevalni sosvet odpoveduje stanovanja jugoslovanskim vrnolencem in vdovam, oziroma zasebnicam. Nič ne bi imeli proti temu, če bi vedeli, da je to v interesu cystalega prebivalstva, ki nima stanovanja in je prisiljeno radi službovanja živeti v Ljubljani. Dotičnik, ki rina posla v Ljubljani, naj le gre na deželo ter napravi prostor drugemu, ki je primoran bivati tu. Toda v prvi vrsti naj se izselijo iz Ljubljane vsi oni tujerodni državljani, ki nimajo tu ničesar iskati ter še danes razpolagajo z razkošnimi stanovanji. In šele potem, ko bo tu vse čisto in brez kritike, naj se prične z odpovedjo stanovanj lastnih državljanov, ki jih bivanje v Ljubljani ni neobhodno potrebno. Nastanjevalni sosvet naj nekoliko natančneje

prejšnje in se informira, koliko je v Ljubljani ljudi, ki niso državljani SHS, pa imajo kljub vsem odredbam še vedno velika, več sob obsegajoča stanovanja. Na Poljanski cesti št. 15, I. nadst. ima neka zasebnica štiri sobe, kuhinjo in različne shrambe. To naj si ogleda sovet in potem ukrene potrebno.

— **Tudi ženske prirejajo izgrede.** Ker so v Kečke-metu na Ogrskem ustavili podpore za brezposelne in vojaške podpore, je ženske to tako razburilo, da so priredile velike izgrede. Šle so k županu in zahtevale, da se podpore še nadalje izplačujejo. Župan je izjavil, da se podpore ne more ugoditi, ker mu nedostajajo denarnih sredstev. Vслед negativnega odgovora župana so ženske hotelo napasti mestno posvetovalnico. Policija je tu posegla zelo nerodno vmes, rabila je orožje, ženske pa so uporabile metodo praskanja po obrazih stražnikov in se poslužile kamenja. Tekla je kri, vendar ne tako hudo, kot pri špartakovskih nemirih v Nemčiji.

— **Male novice v Mariboru.** V predzadnji številki se nekdo zaletava v dopisnika (F.) »Napreja«, češ, da se laže, ako trdi, da v »Volksheimu« ni bilo najti listkov »verzov onega prismojenega Kernstocka, ki je sanjal o po-zganem »windisch-Mariboru««. Samo resnici na ljubo povem, da tistega dopisa ni »Napreja« dobil iz svojih rok in da moja navada še nikdar ni bila lagati se! Čemu ne-ki? — Želim le, da bi se vsi dopisniki držali tako krep-ko resnice kakor jaz, potem se tudi Malim novicam ne bo treba lagati, da drugi lažejo. — Pozdrav g. Žebotu!

Iv. Pavai.

— **»Mariborski delavec«** z nežno skrbjo sprašuje, ali bomo njemu oziroma JDS stranki na ljubo spre-menili svoj program. Ali bomo še mednarodni? Seveda bo-mo! Želimo le, da bi bile tudi druge stranke vedno tako malo protinarodne kakor mi. — Sicer pa, kaj bi rekli gospodje okrog JDS, ako bi mi začeli njihov program revidirati? Saj bi se menda prav dobro dalo kaj na bolj-se spraviti. — Če pa nečajo, potem pa naj tudi nas pustijo na miru.

F.

— **Javnim uradom in občinstvu v uvaževanje.** Jav-nim blagajnam dohajajo pogosto po poštnih nakaznicah in položnicah razni zneski, v mnogih slučajih z nepopol-nim naslovom in brez označbe, na kaj se nanaša do-tično plačilo. Vse urade kakor tudi občinstvo se prosi, da v izogib nepotrebnemu polizvedovanju pri vsaki de-larjni pošiljki navedejo natančni naslov dotične bla-gajne (n. pr. finančna, deželna blagajna, Ljubljana) ali če je plačilo namenjeno blagajni bivšega deželnega od-bora (deželna blagajna, Ljubljana, dvorec), in da vsik-dar na nakaznicah odnosno položnicah napišejo namen plačila in morebiti tudi številko dopisa ter oblast, ki je to plačilo odredila.

— **Tovarna filmov** se je, kakor poroča »Rječ SHS«, osnovala v Zagrebu, ki je v rokah domačih podjetnikov.

— **Srbske gimnazije.** V Kikindi in Bečkereku so ustanovljeni srbski gimnaziji. Tudi v Temešvaru se je otvorila srbska gimnazija in realka.

— **Izseljenci v Nemčijo.** Dogovorno s konzulatom v Dortmundu je deželna vlada vse potrebno odredila, da se vrne približno 1000 izseljencev s posebnimi vlaki iz Nemčije. Izseljenci se odpeljejo 15. t. m. v domovino.

— **Tedenski izkaz** nalezljivih bolezni na ozemlju de-želne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 23. svečana do 1. sušca 1919. Skrlatinka: Celje: mesto (1 oseba obolela). Davica: Celjski okraj: občina Sv. Jurij ob Taboru (1 oseba obolela). Črnomeljski okraj: občina Semič (1 oseba obolela). Ljubljana: mesto (2 osebi oboleli). Maribor: mesto (1 oseba obolela), Kočevski okraj: občina Kočevje (1 oseba obolela). Pegavec: Ljubljana mesto (2 osebi oboleli, oba voljaka). Maribor: mesto (1 oseba obolela, 1 umrla, oba slučajja iz prejšnjega tedna). Kamnik: občina Mekinje (4 osebe obolele, 2 osebi umrli). Osopnice: Črnomeljski okraj: občina Metlika (2 osebi oboleli, en slučaj iz prejšnjega tedna); občina Vinica (3 osebe obolele, dva slučajja iz prejšnjih tednov). Ljubljanski okraj: občina Slivnica (8 oseb obolelo); ob-čina Grosuplje (1 oseba obolela). Kranjski okraj: občina Oselica (3 osebe obolele in dve umrli). Maribor: mesto (1 oseba obolela, 1 oseba umrla). — **Pripomba:** No-vomesto: občina Prečna: 2 osebi, ugriznjeni po steklem psu, oddani v Pasteurjev zavod v Zagrebu.

— **Opozorjamo na občni zbor »Slovenske socialne ma-tice«,** ki se vrši v četrtek, dne 13. marca ob osmi uri zvečer v Mahrovi hiši, prvo nadstropje.

Shodi.

— **Odbor kraj. soc. dem. stranke v Škottl** Lodi vabi vse odboro-ve člane k seji, ki se bo vršila v soboto, dne 15. t. m. v gostilni »Novi svet«. — Odbor.

— **Seja kovinarjev** se bo vršila v četrtek takoj po delu v društvenih prostorih.

— **V petek, dne 14. marca železničarski shod** na Jese-nicah ob 7. uri zvečer v gostilni pri Verglezu.

— **V nedeljo, dne 16. marca Rogaska Slatina. Rogatec.** Sevnica. — Čas in kraj določi kraj. pol. org.

— **Tržič.** Vabilo na redno zborovanje pol. kafevne organizacije v Tržiču, ki se bo vršilo dne 25. marca ob

3. popoldne pri Pelarju. Dnevni red: Poročilo predsed-stva; tajniško poročilo; blagajniško poročilo; volitev od-bora in slučajnosti. Na obilno udeležbo vabi odbor.

— **Ustanovni občni zbor** podružnice Osrednjega dru-štva natarkejev, hotelskih, gostilniških in kavarniških uslužbencev za Jugoslavijo v Ljubljani se vrši v petek, dne 15. t. m. ob pol 11. uri zvečer v kavarni »Central« v Ljubljani. Polnoštevna udeležba dolžnost soli-darnosti!

Umetnost in književnost.

— **Repertoar Narodnega gledališča.** Dramsko gle-dališče. V četrtek, dne 13. t. m. H. Ibsena »Strahovi« za abonement »A«. — V petek, dne 14. t. m. ostane gle-dališče zaprto. — V soboto, dne 15. t. m. ob pol 8. zve-čer »Revolucijska svatba« izven abonementa. — V ne-deljo, dne 16. t. m. ob pol 8. zvečer »Revolucijska svat-ba« za abonement »A«. — **Operno gledališče:** V četrtek, dne 13. t. m. ob pol 8. zvečer »Boheme« za abo-nement »A«. — V petek, dne 14. t. m. ostane gledališče zaprto. — V soboto, dne 15. t. m. ob pol 8. zvečer »Slo-vaška princeska« za abonement »A«. — V nedeljo, dne 16. t. m. ob pol 8. zvečer »Slovaška princeska« izven abonementa.

— **Iz gledališke pisarne.** Narodno gledališče v Ljub-ljani nujno potrebuje original Gorkijeve drame »Na dnu« ter prosi vljudno onega g. ljubitelja književnosti, kateri bi knjigo slučajno imel, da mu jo posodi. Prav tako pro-simo vsò gospodo, ki ima ruske drame v originalu, da nam naznani svoje cenj. naslove in imena knjig. Og. pi-satelje in prevajalce prosimo, da nam naznani, katere drame prevajajo, oziroma mislijo prevajati.

Zadnje vesti.

Seja narodnega predstavništva.

LDU. Belgrad, 12. (JDU.) Predsednik verifikacijskega odbora Pečić je otvoril kot za-časni predsednik narodnega predstavništva da-našnje plenarno sejo ob 10. uri 15 minut dopol-dne. Zapisnik zadnje seje je čital tajnik dr. Vla-dimir Čerović. Zapisnik se je vzel na znanje. Po odobritvi zapisnika je odobrilo narodno predstavništvo nekaterim poslancem dopuste. — Minister za notranje stvari Svetozar Pribiče-vič je sporočil skupščini, da nekateri poslanci iz Dalmacije niso mogli priti v Belgrad, ker jih italijanske okupacijske oblasti ne puste iz zase-denega ozemlja. (Veliko ogorčenje in izrazi pro-esta v celi dvorani.) Ministrovo sporočilo se je nato odkazalo verifikacijskemu odboru v nadalj-nje obravnavanje. — Nato je prešla zbornica k dnevnemu redu: Poročilo verifikacijskega od-bora. Poročilo je čital tajnik verifikacijskega od-bora dr. Hinko Krizman v srbohrvatskem jezi-ku. Nato ga je pričel čitati slovenski član od-bora dr. Lončar v slovenščini, kar pa je zbudilo med slovenskimi poslanci velike nemire. Mini-strski podpredsednik dr. Korošec (Jugoslov. klub) je nato med odobravanjem cele zbornice predlagal, naj se čitanje v slovenščini takoj opusti, ker vsi Slovenci razumejo srbohrva-ščino. Nato je bilo čitanje poročila v slovenščini prekinjeno. — Predsednik ministrskega sveta Stojan Protič je pripomnil, da bi morala tudi manjšina verifikacijskega odbora predložiti svoje poročilo pismeno. — Zastopnik manj-sine Petrovič (radikalni disident) je odgovoril, da je to manjšina opustila, da ne bi preveč za-vlekla dela narodnega predstavništva. — Pred-sednik Pečić je sporočil, da je dobil verifikacij-ski odbor po zaključku svojega dela še poveril-nico istrskega poslanca Matka Laginje obenem s protestom dr. Črvarja, ki dokazuje, da so vo-litve istrskih poslancev razen Matka Laginje iz-vršene nepravilno. — Prihodnja seja bo 13. t. m. ob 9. dopoldne z dnevnim redom: Debata o po-ročilu verifikacijskega odbora.

Proračun kraljestva SHS.

LDU. Zagreb, 12. Listi poročajo iz Bel-grad, da bo predložil finančni minister narod-nemu predstavništvu še koncem tega meseca prvi proračun kraljestva SHS.

Demisija dr. Rajčevića.

LDU. Belgrad, 12. (JDU.) Minister brez portfelja dr. Rajčević (Črnogorec) je podal ostavko.

Za socializacijo v Nemški Avstriji.

LDU. Dunaj, 12. (DunkU.) Socialistična korespondenca poroča: Načelnik socialno de-mokratske zveze je danes predložil zakonski načrt o socializaciji. Za socializacijo bo imeno-van državni tajnik.

Pavel Marinkovič, minister prehrane.

LDU. Belgrad, 12. (JDU.) Za ministra prehrane je imenovan Pavel Marinkovič, po-slanec srbske napredne stranke, naš dosedanji diplomatični zastopnik v Bukarešti.

Zahteva italijanskih socialistov.

LDU. Curih, 11. (DunkU.) »Neue Züri-cher Zeitung« poroča z italijanske meje: Socia-listična skupina poslanske zbornice je sprejela v zborovanju dnevni red z nastopnimi zahte-vami: Resnično amnestijo za vse žrtve vojnega režima; popolno demobilizacijo, unaknitev čet iz Rusije, popolni povratak k normalnemu re-žimu predvojne dobe; volilno reormo na pod-lagi razmerne volilne pravice. Za vse te točke se bo po vsej deželi začela živalna propa-ganda.

Italijani prevzeli poveljstvo nad Splitom.

LDU. Split, 12. (DunkU.) Italijanske trupe so zasedle Split. Italijanski general je pre-vzel poveljništvo nad mestom in pristaniščem. Angleške čete in ladje so odplule.

Ameriška pretnja Italiji.

LDU. Belgrad, 12. Jugoslovanski do-pisni urad poroča iz Pariza, da je Amerika za-grozila Italiji, da ustavi dobavo vojaških po-trebščin, ako Italija nadaljuje svojo imperiali-stično politiko in ne otvori jugoslovanskih mej.

Pomanjkanje v Lvovu.

LDU. Rim, 12. (DunkU. — Brezžično.) Iz Poznanjskega došla brezžična brzojavka po-roča, da so vesti iz Lvova o tamošnjem po-manjkanju vzbudile v vsej Poljski največjo raz-burjenost. Lvov je popolnoma v oblasti Ukra-jincev. Vse tamošnje prebivalstvo trpi neznos-no na pomanjkanju živil in vode. Ukrajinci ob-streljujejo neprenehoma mesto.

Iz Nemčije.

LDU. Berlin, 12. (DunkU.) Lichtenberg so danes zjutraj zasedli brez vsakega boja. Pod pritiskom napre-dujočih vladnih čet so Spartakovci že ponoči zapustili del svojih postojank, ostali so pa zbežali dopoldne. — LDU. Berlin, 12. (DunkU.) Včeraj je bila tukaj plenarna seja vojaških svetov veleberlinskih vojaških oddelkov. V seji so po sistemu listin in razmerne volitve izvolili no-ve vojaške člane izvrševalnega sveta. Večinski sociali-sti dobe pet članov, neodvisni pa tri člane. — Noč je bila mirna. Ni bilo nikakih posebnih dogodkov. Pri hš-nih preiskavah so našli mnogo orožja. Štirje Sparta-kovci, ki so se uprli z orožjem, so bili po prekom sodu ustreljeni. V bližini Alexanderplatza so ujeli 20 Poljakov. — LDU. Weimar, 12. (DunkU.) V bližini Weimarja se je ponesrečilo letalo, ki je plulo iz Berlina proti Wei-marju. Oba letalca, ki sta bila v njem, sta bila na mestu mrtva. — LDU. Monakovo, 12. (DunkU.) Snoči se je do-segel sporazum glede imenovanja nove vlade. Deželni zbor se bo sestal najbrže v ponedeljek in bo dosedanje-mu ministru za prosveto Hofmannu oficijelno poveril se-stavo nove vlade.

Razprave v najvišjem svetu alirancev.

LDU. Pariz, 12. (DunkU.) Agence Ha-vas poroča uradno: Najvišji svet alirancev je razpravljal o poročilih komisije za premirje gle-de poljskih razmer. Nadalje je uvaževal želje, ki jih je čehoslovaška vlada predložila z ozirom na nemškoavstrijske in madžarske spletke proti novi državi. Ko bodo naznanjeni dokazi pred-loženi konferenci, bo najvišji svet natančno pro-učil želje čehoslovaške vlade. Naposled je naj-višji svet razmotrival pogoje, s katerimi se bo-do mogle sile, ki imajo posebno interese, ali na-stajajoče države udeležiti se posvetovanj glede mej.

Izjava Lansinga o prehrani Nemčije.

LDU. Amsterdam, 12. (DunkU.) Gla-sam Reuterjevega urada je izjavil Lansing na-pram zastopnikom listov, da se mora kakor hitro mogoče skleniti mir in poslati vlake z ži-vili v Nemčijo, če se hoče svet obvarovati pred anarhijo.

Razno.

* Predlog, da se pozove bivšega cesarja Karla pred sodišče. 9. januarja t. l. je vzel trobentač neke stotnije narodne straže, Avgust Prohaska, ki je stražil v Schön-brunnu iz ondotnega skladišča odejo. Vслед tega je bil pred divizijskim sodiščem obtožen tatvine. Stotnik Rel-termann je izjavil, da je bivši cesar Karel izdal odlok, s katerim je podaril vsej kraljevi straži upravo vojašnice v Schönbrunnu. Vслед tega je podal zagovornik Proha-ske predlog, naj se bivšega cesarja Karla Habsburga pozove pred sodišče, da izjavi, ali je bila uprava voja-

šnice v Schönbrunnu njegova last ali državna. V slučaju da je državna, se ga obsodi vsled tatvine. Lepo se je odreza! Ubogi Koreiček, nazadnje ga še zapro vsled tatvine.

* **Kako boljševiki agitirajo na Angleškem?** »Večerni List« priobčuje sledečo nočico: »Nov način propagande so začeli boljševiki na Angleškem. Ruski violinski virtuozi so imeli v neki koncertni dvorani v Londonu koncert in je s svojim umetniškim proizvajanjem kmalu pridobil naklonjenost občinstva; oboževali so ga. Igral je ravno Wieniavsky — pozornost poslušalcev je bila silno napeta... Naenkrat pa je bila čarobnost pri koncu... Divje je plesal lok... Strune so pele čudovito. Kaj se je umetniku pripetilo?... Ta je prenehal igrati in nagovoril prestrašene poslušalce tako-le: »Dame in gospodje! Pravkar ste slišali melodijo neke ruske revolucionarne himne. Igral sem jo sam, ker sem boljševik. Vi ne veste, kaj je to boljševizem, Vi ne poznate njegovega blagoslova...« Občinstvo je planilo s sedežev, žvižgalo in kričalo. Umetnik pa je nadaljeval svoj govor, kot bi ne bil slišal ugovora. Slavit je Trockega, Lenina in njih ideje. Koncert se je končal z velikim škandalom, policija je morala poseči vmes. Preiskava je dognala, da je poskušal virtuozi tudi v drugih mestih s propagando. Spočetka Angleži tega niso imeli za resno. Umetnik, nenavaden človek je, se mu mora pač odpustiti take malenkosti, je menil flegmatičen Anglež. Angleška policija pa ni bila povsem tega mnenja. Izgnala ga je iz države. — Je-li ta vest resnična, ne moremo dognati. Vsekakor je pa dobro agitacijsko sredstvo.

* **Arcota, sokrivca Eisnerjevega umora, grofovski rod.** Grofovski rod Arcota, udeleženca pri Eisnerjevem umoru, ne izvira iz nemškega naroda. Razven bavarske rodovine sta še danes šlezka in mantuanska. Člani bavarske rodovine so bili že v prejšnjih časih zelo podobni odstavljeni rodovini Wittelbach. Žena grofa Ferdinanda je bila dolgo časa ljubica volilnega kneza Maksa Emanuela (1679—1726). Njen mož, komornik volilnega kneza je bil v španski nasledstveni vojni na begu s Tirolske od svojih strelcev ustreljen. Devetnajstletna nadvojvodinja pl. Modeme-Este se je leta 1795. poročila z 71letnim Karlom Teodorom bavarskim. Ta je umrl leta 1799. brez otrok in ona je postala metresa dvornega nadoskrbnika grofa Ludovika pl. Arco. Isto leto rojenega sina bi lahko spravila na prestol mesto Ludovika III., kot posmrtnika, a ona ga je prikrivala in se poročila z dvornim nadoskrbnikom. Iz tega zakona izhajajo pradedi rodov Arco-Steppberg in Arco Zinneberg. Iz enega teh rodov je tudi Arco, ki je dal inicijativo za umor Kurta Eisnerja. Kot se vidi, je potomec »odlične« plemenske rodbine. Meščanski listi bi lahko vzkliskali pri tem: »Boljševik« iz naše srede!

* **Pomanjkanje prostorov na dunajski univerzi.** Vsled vrnitve dijakov vlada na dunajskih visokih šolah zopet veliko pomanjkanje prostora. V anatomskega institutu so vpisani 1303 dijaki, medtem ko je prostora za največ 400 dijakov. V zavodu za medicinsko kemijo je za 1286 vpisanih samo za 464 dijakov in za psihologijo za 806 vpisanih samo za 600 dijakov prostora. Na klinikah vlada isto pomanjkanje. Na prvi kirurški kliniki je za 557 slušateljev samo 120 do 150 prostorov, na tretji medicinski kliniki za 603 samo 80, največ 100 prostorov, na ženski medicinski kliniki za 416 slušateljic samo 160 prostorov itd. Vidi se, da je velika potreba zidati nove visoke šole.

Aprovizacija.

S seje mestnega aprovizacijskega odseka, ki se je vršila v torek, dne 11. marca 1919 je poročati: Aprovizacija ima v svojih skladiščih še 70 vreč pšenične moke in en vagon koruznega zdroba. Zaloge krušne moke zadostuje torej za en dan in pol. — Če ne bi priskočilo mestni aprovizaciji na pomoč tukajšnje vojaško preskrbovališče, bi se morala ustaviti peka kruha. Vojaško preskrbovališče je po posredovanju mestnega župana pripravljeno posoditi 6 vagonov krušne moke. Za kuršno moko mora aprovizacija vrniti vojaštvu 6 vagonov koruznega zdroba, katerega pa tudi še nima. Pričakovati je, da se tekom prihodnjih dni glede preskrbe z moko preokrene na boljše in ne bo Ljubljana več v večni nevarnosti, da ji čez noč zmanjka kruha in moke. — Tekoči krušni teden se prodaja na izkaznice za osebo četrt kilograma ajdove moke, kilogram 2 K 80 vin., tričetrt kg ameriške moke kilogram 4 K 66 vin. — Pekarska zadruga prosi, da opusti aprovizacija svojo pekarno in razdeli vso moko pekarni. Aprovizacijski odsek se izreče, da to vprašanje za enkrat še ni aktu in se bo glede mestne pekarnije sklepalo pozneje. — Mlekarska zveza v Ljubljani naznanja mestni aprovizaciji, da s 1. marcem zviša ceno mleka od 2 K na 2 K 50 vin. za liter. Mleko dobavlja Mlekarska zveza aprovizaciji za dojenčke in bolnike. Naznanjeni povišek aprovizacija za enkrat ne sprejme na znanje, temveč prosi aprovizacija deželno vlado, da razsodi, ali je povišanje cen mleka upravičeno, ali ne. — Na ljubljanskem trgu se zahtevajo za telečje meso, prašičjevo meso, špeh in moko nepri-

merno visoke cene. Aprovizacijski odsek pooblašča župana, da posreduje pri deželni vladi in zahteva, da vlada v varstvo konsumentov proti dražljem živil vse potrebuje ukrene. — Po zadnjih instrukcijah ministrstva za prehrano v Beogradu so odslej upravičena nakupovati po vsem državnem teritoriju v prosti trgovini le javna aprovizacijska zastopstva. Posamezni trgovci in obrtniki niso upravičeni posluževati se prostega nakupa. V Ljubljani so upravičeni nakupovati živila na teritoriju kraljestva SHS le žitni zavod, mestna aprovizacija, vnovčevalnica za živino in vojna zveza. — Mestna aprovizacija takoj organizira nakupno agenturo. Aprovizacija kupuje živila skupno z Vojno zvezo. — Za mestno aprovizacijo je odkazanih v Vojvodinji: 100 vagonov pšenice, 5 vagonov masti, 200 svinj, 50 zabojev jajc, 5 vagonov suhega mesa in 3 vagona graha. — Aprovizacija bo skušala takoj nakupiti odkazana živila po svojih nakupovalcih. Za nakup živil bo potrebovala aprovizacija dva in pol milijona kron. Aprovizacijski odsek pooblašča župana, da si proti naknadni odobritvi občinskega sveta preskrbi potrebni kredit. — Seje mestnega aprovizacijskega odseka se vrše odslej vsak četrtek ob 6. uri zvečer.

Krušne komisije bodo uradovale v petek, dne 14. t. m. od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo izkaznice za kruh in moko. Zamudnikom se ne bodo izdajale izkaznice na magistratu.

Novi krušni močni načrt za prodajo kruha in moke velja šele od nedelje, 16. marca dalje. Do sobote, 15. t. m. se prodaja moka se na stare številke. Novi načrt se razobesi pri vseh krušnih komisijah, ter pri prodajalcih kruha in moke.

Prodaja moke. Na vsako močno izkaznico se dobi do vštete sobote 15. t. m. 1 kg bele moke za pecivo. Kilogram stane 4 K 66 vin.

Meso na rdečo izkaznico B bo delila mestna aprovizacija v petek, dne 14. t. m. in v soboto, dne 15. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določeni so sledeči red: v petek, dne 14. t. m. popoldne od 3. do pol 4. štev. 1 do 200, od pol 4. do 4. štev. 201 do 400, od 4. do pol 5. štev. 401 do 600, od pol 5. do 5. štev. 601 do 800, od 5. do pol 6. štev. 801 do 1000. — V soboto, dne 15. t. m. popoldne od 1. do pol 2. štev. 1001 do 1200, od pol 2. do 2. štev. 1201 do 1400, od 2. do pol 3. štev. 1401 do 1600, od pol 3. do 3. štev. 1601 do 1800, od 3. do pol 4. štev. 1801 do 2000, od pol 4. do 4. štev. 2001 do 2200, od 4. do pol 5. štev. 2201 do 2400, od pol 5. do 5. štev. 2401 do konca.

Krompir za VI. okraj. Stranke VI. okraja dobe krompir v soboto, dne 15. t. m. in v ponedeljek, dne 17. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: v soboto, dne 15. t. m. popoldne od 8. do 9. štev. 1 do 140, od 9. do 10. štev. 141 do 280, od 10. do 11. štev. 281 do 420, popoldne od 2. do 3. štev. 421 do 560, od 3. do 4. štev. 561 do 700, od 4. do 5. štev. 701 do 840. — V ponedeljek, dne 17. t. m. popoldne od 8. do 9. štev. 841 do 980, od 9. do 10. štev. 981 do 1120, od 10. do 11. štev. 1121 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

Krompir za VII. okraj. Stranke VII. okraja dobe krompir v petek, dne 14. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določa se tale red: popoldne od 8. do 9. št. 1 do 160, od 9. do 10. štev. 161 do 320, od 10. do 11. štev. 321 do 480, popoldne od 2. do 3. štev. 481 do 640, od 3. do 4. štev. 641 do 800, od 4. do 5. štev. 801 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 5 kg krompirja, kilogram stane 80 vinarjev.

Izdajatelj in odgovorni urednik
Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Pisalni stroj se kupi. — Ponudbe pod »stroj« na Anončno eksp. Al Matelič, Ljubljana.

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in
lak-usnja z usnjatimi po- plati
se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi
podplati po K 85.— za moške,
K 73.— za ženske.

V załogi Ljubljana na Bregu.

== Največja slovenska hranilnica! ==

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA,

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3,

je imela vlog koncem leta 1918 K 80.000.000.—
rezervnega zaklada „ 2.500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Kupujte pletarske izdelke,

kakor: Košarice za razpošiljanje sadja, jerbaze za gospodarstvo, papir, pecivo, za potovanje, cvetlične mizice, mizice za ročna dela, vrtno in sobno pohištvo, kakor tudi vse druge pletenine, katere izdeluje in razpošilja po zmernih cenah

pletarska šola uprave begunskega taborišča,

Strnišče pri Ptuj.